

Joutensuon aurinko- ja tuulivoimaosayleiskaavan 1. viranomaisneuvottelu

Aika 15.1.2026 klo 12.00-14.05**Läsnä**

Touko Linjama	Lupa- ja valvontavirasto
Niina Kangas	Lupa- ja valvontavirasto
Malla Kukkonen	Lupa- ja valvontavirasto
Veli-Matti Kangas	Lupa- ja valvontavirasto
Antje Neumann	Lupa- ja valvontavirasto
Karri Hakala	Pohjois-Suomen Elinvoimakeskus
Erika Kylmänen	Pohjois-Pohjanmaan liitto
Martti Juntunen	Kainuun liitto
Tiina Mäcklin	Pudasjärven kaupunki
Matleena Riutankoski	Oulun museo- ja tiedekeskus
Sari Alajoki	Oulun museo- ja tiedekeskus
Sanna Alavaikko	Kainuun museo
Teija Turunen	Metsähallitus, luontopalvelut
Nina Keränen	Oulunkaaren ympäristöpalvelut
Harri Peltola	Puolangan kunta
Kalevi Huovinen	Puolangan kunta
Anssi Kaan	VSB
Kaisa Annala	FCG
Erika Brusila	FCG
Sini Ollila	FCG

1 Viranomaisneuvottelun avaus ja järjestäytyminen

Puheenjohtajana toimii Touko Linjama (LVV) ja muistion laatii Sini Ollila (FCG). Muistio lähetetään osallistujille kommenteille ja valmis muistio lähetetään LVV:n ja Elinvoimakeskuksen kirjaamoihin.

Osallistujat esittäytyivät.

2 Pudasjärven kaupungin sekä hanketoimijan lyhyet puheenvuorot

Tiina Mäcklin esitteli Pudasjärven kaupungin tuulivoimahankkeiden tilanteen.

Anssi Kaan esitteli VSB Energyn toimintaa. Hankkeeseen on tehty muutoksia OAS-/YVA-ohjelmavaiheen jälkeen erityisesti luontoarvojen perusteella Joutensuo-nimisen suoalueen ympäristöön. Sähkönsiirrosta pohjoissuunnan vaihtoehto on poistunut ja vain eteläinen suunta on säilynyt. Sähkönsiirron yhteistyöstä käydään keskustelua muiden hankkeiden kanssa. Aitovaaran hanke ei ole mukana sähkönsiirron yhteistyössä teknisten ominaisuuksien takia. Mahdollisia yhteistyöhankkeita ovat Tolpanvaara ja Puolangan puolella olevat hankkeet. Harmajapään tilanne on pysynyt samana: kaavoitusaloite vain hyväksytty, mutta hanketta ei ole viety eteenpäin. Aikataulu YVA-selostuksen osalta vaikuttaisi siltä, että helmikuun aikana saataisiin aineistojen puolesta nähtäville. Touko Linjama totesi, että hanketoimijan on hyvä olla yhteydessä Lupa- ja valvontaviraston YVA-ryhmiin etenemisaikataulun sopimiseksi.

Hanketoimijan edustaja poistui kokouksesta.

3 Hankkeen ja kaavan valmisteluaineiston esittely

Erika Brusila ja Kaisa Annala (FCG) esittelivät kaavan valmisteluvaiheen aineistoa ja vaikutusten arviointia. Maakotkaselvitys on vielä keskeneräinen. Natura-arviointeja varten on tehty Olvassuon ja Kiiminkijoen osalta maastokäyntejä.

Veli-Matti Kangas poistui neuvottelusta.

4 Viranomaisten puheenvuorot ja keskustelu

Touko Linjama totesi ennen viranomaispuheenvuoroja, että hankkeen arvioinnit on osittain kesken ja ympäristövaikutusten arviointimenettely etenee arviointiselostusvaiheeseen. Tässä vaiheessa yleisenä huomiona, ettei ole välttämättä mahdollista tai tarkoituksenmukaista käsitellä vaikutusten arviointia ja merkittävyyttä viranomaispuheenvuoroissa. Jokainen viranomaisen arvioi millä tasolla se voi tässä vaiheessa kommentoida.

Pohjois-Pohjanmaan liitto:

Erika Kylmänen: Maakuntakaavan tilanne esiteltä asianmukaisesti esittelyaineistossa. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on hyväksytty ja määrätty voimaan ilman lainvoimaa. Joutensuon alueelle on osoitettu tuulivoimaloiden alue tv1-411 Maukku. Tämä sijoittuu Joutensuon hankealueen keskiosaan. Maakuntakaavan tv-alueet ovat ensisijaisia tuulivoimaloiden sijoittamispaikkoja. Kun tuulivoimaloita sijaitsee näin useita maakuntakaavan tv-alueen ulkopuolella, tarkempi voimalakohtainen vaikutustenarviointi on tärkeää. Kaavaselostuksen luvussa 8.3.1 täytyy perustella, mikä hankkeen suhde maakuntakaavaan on ja minkälaisia vaikutuksia hankkeella on. Vaikutuksiin Natura-alueisiin, erityisesti Olvassuohon, ja arvokkaisiin maisema-alueisiin täytyy kiinnittää erityisesti huomiota, kun arvioidaan suhdetta

maakuntakaavaan. Näitä arvioidaan yleisten suunnittelumääräysten mukaisesti. Vaikutukset tulee arvioida tuulivoimarakentamisen yleisten suunnittelumääräysten jokaisen kohdan mukaisesti erikseen kaavaselostukseen ja varmistaa niiden toteutuminen. Myös aurinkovoiman yleismääräykset on hyvä lisätä kaavaselostukseen.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavojen merkinnöissä ei ole osoitettu maa- ja metsätalousvaltaista aluetta. Valkoista aluetta ei maakuntakaavassa voida lähtökohtaisesti pitää maa- ja metsätalousvaltaisena alueena.

Kainuun liitto:

Martti Juntunen: Hanke sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan alueelle ja sähkönsiirtoyhteys osin Kainuun alueelle ja sen osalta on tarpeellista ottaa mm. Kainuun maakuntakaavoitus huomioon. Kainuun liitto on antanut lausunnon hankkeen OAS:sta ja YVA-ohjelmasta. Hankkeen sähkönsiirto on suunniteltu uudelle Ponteman sähköasemalle. Fingridin kantaverkon kehittämissuunnitelmassa 2026–2035 on esitetty Pyhänselkä-Pontema-Seitenjärvi voimajohtoyhteys merkinnällä kantaverkon mahdollinen 400 kV kehittämistarve.

Metsähallitus, luontopalvelut:

Teija Turunen: Molemmat hankevaihtoehdot ovat huomattavasti energia- ja ilmastovaihe-maakuntakaavan tv-alueita laajempia. Jos hanketta viedään tällaisena eteenpäin, lieventämistoimenpiteisiin ja perusteluihin on kiinnitettävä erityisesti huomiota. Natura-alueisiin ja Olvassuon valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen kohdistuvat vaikutukset ovat vaikuttaneet maakuntakaavan tv-alueen rajaukseen.

Selvitysten riittävyyteen on kiinnitettävä huomiota, jotta perustelut ovat riittävän luotettavat. Sähkönsiirto kulkee viiden tunnetun maakotkareviirin läpi, ja näissä on tietopuutteita esimerkiksi pesäpaikoista. Näitä tietopuutteita pitäisi hankkeessa pyrkiä paikkaamaan, jotta vaikutustenarviointi on luotettavaa.

YVAO-lausunnossa jo kiinnitettiin huomiota siihen, että päiväpetolintutarkkailua on tehty ainoastaan kesällä, eikä keväällä.

Havainnekuva Olvassuon Natura-alueen itäosasta oli aivan reuna-alueelta. Toiveissa olisi, että saataisiin suonäkymää ja edustavin näkymä. Lisäkuvia tähän voitaisiin harkita.

Kaisa Annala (FCG) vastaa: Kyseisen havainnekuvan ottopaikasta on neuvoteltu viranomais-ten kanssa jo aiemmassa vaiheessa ja pyritty löytämään paras sijainti.

Pohjoinen Elinvoimakeskus:

Karri Hakala: Liikenteellisesti hyvä sijainti. Saavutettavuusselvitystä toivotaan hyvissä ajoin, jotta muutoksia ehditään suunnitella ja niihin reagoida ajoissa.

Kainuun museo:

Sanna Alavaikko: Näkymäalueet ja havainnekuvien perusteella Kainuun puolen arvokohteille ei ole tulossa merkittäviä vaikutuksia.

Oulun museo- ja tiedekeskus:

Matleena Riutankoski: Alueelliset vastuumuseot ovat vastuussa kohteiden arvottamisesta, ja toivottaisiin että inventointiraportit toimitettaisiin mahdollisimman pian. Kalettomankaan kohdemerkintä sm-20 puuttuu kaavasta. Olisi hyvä olla määräys, että tuulivoima-alueiden läheisyydessä olevat muinaisjäännökset on merkittävä maastoon. Kohdenumerot ja nimimuutokset on tarkistettava, kun museo on ne vienyt muinaisjäännösrekisteriin. Muiden kulttuuriperintökohteiden osalta museo tarkistaa, ovatko ne kaikki sellaisia, jotka lisätään kaavakartalle. Näihin museo ehdottaa kaavamääräystä.

Vaikutustenarviointi ja inventoinnin riittävyttä voidaan kommentoida, kun inventointiraportti ehditään käydä läpi. Hankkeen päivitetty paikkatiedot voisi toimittaa museolle.

Sari Alajoki: Maisemavaikutukset arvokohteille on arvioitava huolellisesti, ja merkittävien vaikutusten osalta on esitettävä lievennysvaihtoehtoja. Olisi hyvä, että olisi kuvasuurennoksia eikä pelkkiä panoraamakuvia. Kuvauskohteiden määrää ja sijainteja voisi miettiä.

Oulunkaaren Ympäristöpalvelut:

Ei kommenttia.

Puolangan kunta:

Kalevi Huovinen: Sähkönsiirto tuo vaikutuksia Puolangan alueelle, muuten vaikutukset Puolangalle vähäisiä.

Pudasjärven kaupunki:

Tiina Mäcklin: Maakuntakaavan rajan ylitykseen tarvitaan hyvät perustelut. Sähkönsiirron osalta Natura-alueista ja uhanalaisista lajeista tulee kirjoittaa suhteessa ekologisiin yhteyksiin. Direktiivilajien suotuisaan suojelutasoon nähden arvioitava vaikutuksia, ei pelkästään imperia-luokituksella. Sama asia Kiiminkijoen Natura-alueen ylityksissä. Olvassuolle näkyy myös Aittovaaran voimalat, näistä tulisi olla yhteisvaikutusten arviointi ja havainnekuvat. Paliskuntien kanssa yhteistyö on ollut hyvää, GPS-pantaseurannan riittävyttä seurattava ja lieventämistoimenpiteistä neuvoteltava Paliskuntien kanssa jatkossakin.

Lupa- ja valvontavirasto

Veli-Matti Kangas (kommentti välitetty): Susi ei ole enää luontodirektiivin IV mukainen laji.

Malla Kukkonen: Vesiensuojelurakenteiden osalta olisi hyvä, että tarkastellaan myös muita vaihtoehtoja, kuin mitä kaavaselostuksessa on jo mainittu. Jatkossa pinta- ja pienvesien nykytilan kuvausta tulee täydentää ja tarkentaa. Lähtökohtana tulisi olla, että hankkeen vaikutusalueella oleviin pinta- ja pienvesiin kohdistuu jo kuormitusta, ja kuormitus ei saisi lisääntyä uusien hankkeiden myötä. Tämän vuoksi kuormituksen muodostumista on tarkasteltava tarkemmin huomioiden riittävästi sekä kiintoaine että ravinnekuormitus. Minimietäisyys pinta-veden ja tuulivoimalan välillä on 30 metriä metsäkeskus Tapion suosituksen mukaisesti.

Kaavamääräyksestä: hulevesien hallinta täytyy olla hoidettuna koko hankkeen elinkaaren ajan, LVV laittaa tästä kaavamääräysehdotuksen FCG:lle.

Antje Neumann: Luontoasioista voi antaa vain yleisiä kommentteja tässä vaiheessa, kun luontoselvitys ja vaikutustenarviointi ei ole valmistunut. Nähtävilläolon aikana annetaan tarkemmat lausunnot. Kaavaselostuksessa puhuttiin vain karuista suoluontotyypeistä, on vaikea uskoa, että vain näitä olisi hankealueella. Ravinteisuutta indikoivia lajeja on alueella. Kaavaselostuksen kuvassa 68 näkyy ravinteisuuden indikaattoreita, jolloin suotyyppi ei ole oikein määritelty. Kannattaa käydä luontoselvitys läpi, onko luontotyypit oikein määritelty. Tämä vaikuttaa siihen, voiko alueella esiintyä uhanalaisia lajeja, ja luontoarvokohteiden luokitukseen. Esimerkiksi kaavaselostuksen kuvan 72 kartassa luokiteltu suoalueita luo-4 kohteiksi, vaikka vähintään keskiosiltaan ovat luonnontilaisen kaltaisia. Kannattaa tarkistaa, onko näissä luokittelu oikein huomioiden uhanalaisten lajien esiintymiset/esiintymismahdollisuudet (mikäli ei kartoitettu).

Hydrologiset vaikutukset: Virtaukset ja pintavedet vaikuttavat suohydrologiaan, ja jos rakenteet sijoittuvat tälle alueelle, voivat ne vaikuttaa suoluontoon ja tämä huomioitava varsinkin luo-kohteiden osalta.

Menetelmäkuvauksen on oltava läpinäkyviä, joten on tärkeä esittää selvitysreitit ja alueet kartalla. Jos on selvitetty vain rakenteiden ympäristö, tämä olisi hyvä mainita. Viranomaisen tulee pystyä muodostamaan kuva siitä, mitä on maastossa selvitetty.

Kaavakartalta pois jätetyt luo-kohteet on perusteltava ja tarkistettava, ja Natura-alue kartalle. Hydrologinen tarkastelu tärkeää Kiiminkijoen Natura-alueen osalta.

Natura-arvioinneissa vaikutustenarviointi tulee tehdä komission ohjeiden mukaan, ei YVA:n vaikutustenarvioinnin kriteerien mukaan.

Touko Linjama: On hyvä tarkistaa, että menetelmät on selvästi esitetty, jotta voidaan antaa lausunto.

Niina Kangas: Panoraamakuvia on paljon, mutta ihmissilmää vastaavia kuvia toivotaan myös. Aurinkovoimamerkinän osalta kaavamääräyksissä on maininta AKL44§ toteuttamisesta. Oikea suunnitteluratkaisu on jokin muu, ei 44§.

Touko Linjama: Hyvä, että on kaksi kaavaluonnosvaihtoehtoa. Maakuntakaavan mukaisuus on keskeinen kysymys hankkeessa.

Aurinkovoimaa koskeva suunnittelutilanne: mahdollisesti aurinkovoiman suunnitteluun on tulossa alueidenkäyttölakiin pinta-alaan perustuva suunnittelukäytäntö. Tuulivoimaa koskevat mahdollisesti voimaan tulevat etäisyysmääräykset voivat vaikuttaa hankkeeseen. Kunta voi halutessaan määrätä yleiskaavassa, että tuulivoimaloille tulee hakea purkamislupaa (*RakL 55 §*). SL-kaavamerkinän osalta on mietittävä, onko riittävästi huomioitu luonnonarvoja suhteessa aurinkovoima-alueen rajautumiseen suoraan SL-alueeseen. EN-aluemerkintä ei voi olla yleiskaavassa ohjeellinen. Merkinän sisältöön liittyen: rakentamisoikeuden oikeusvaikutus on hyvä esittää, ja se miten EN-merkintä on tarkoitettu ohjaamaan rakentamista.

Todettiin, että hankkeen suunnittelu etenee ja viranomaiset ottavat perusteellisemmin kantaa hankkeeseen seuraavissa menettelyvaiheissa.

5 Muut asiat

Ei muita asioita.

6 Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 14.10.

Muistion laatija

Sini Ollila FCG

Jakelu

Osallistujat